

Biuletyn Prawa Karnego nr 6/13

Biuletyn Prawa Karnego jest opracowywany przez Zespół Prawa Karnego, Wojskowego i Europejskiego Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego oraz asystentów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego. Jego celem jest dostarczenie bieżącej informacji z zakresu szeroko rozumianego prawa karnego. Biuletyn dzieli się na następujące działy:

1. Orzecznictwo Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego

W tym dziale prezentowane jest bieżące orzecznictwo obu izb Sądu Najwyższego z okresu bezpośrednio poprzedzającego ukazanie się kolejnego numeru biuletynu. Założeniem tego działu jest omówienie wszystkich orzeczeń w sprawach karnych wydawanych przez Sąd Najwyższy, w których dołączono pisemne uzasadnienie. Dział ten zawiera także informacje o pytaniach prawnych, jakie wpłynęły do Sądu Najwyższego oraz przedstawia omówienie bieżących spraw znajdujących się na wokandzie SN.

2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego

W dziale tym zamieszone są bieżące informacje o sprawach rozpoznawanych w Trybunale Konstytucyjnym związanych z prawem karnym, jak również o wydanych przez Trybunał Konstytucyjny orzeczeniach.

3. Zmiany w prawie

Dział ten poświęcony jest informacji o uchwalonych i wchodzących w życie aktach normatywnych z zakresu prawa karnego, a także o pracach legislacyjnych rządu i parlamentu.

4. Analizy

W dziale Analiz publikowane są opracowania i analizy z zakresu stosowania prawa karnego przygotowywane przez Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego oraz asystentów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego.

5. Informacja Międzynarodowa

W dziale Informacji Międzynarodowej zamieszczane są aktualne informacje dotyczące działalności legislacyjnej i orzeczniczej organów i trybunałów międzynarodowych, a także informacje o obowiązujących aktach prawa międzynarodowego odnoszących się do prawa karnego. W tej części Biuletynu prezentowane są także bieżące informacje o działaniach podejmowanych w ramach Unii Europejskiej mających związek z prawem karnym.

6. Przegląd książek i czasopism

W dziale tym anonsowane są nowe publikacje z zakresu prawa karnego.

Zarówno bieżący, jak i poprzednie numery Biuletynu, są umieszczone na stronie internetowej Sądu Najwyższego (www.sn.pl).

Ze względów redakcyjnych do cytowanych w Biuletynie orzeczeń wprowadzane są niekiedy dodatkowe zwroty lub zdania. Owe uzupełnienia wpisywane są nie kursywą, lecz zwykłą czcionką i umieszczane w nawiasach.

Zespół przygotowujący Biuletyn będzie wdzięczny za wszelkie uwagi, które pomogą udoskonalić formę przekazywanych informacji.

dr Michał Hudzik
Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego;
Izba Karne Sąd Najwyższy
astkmh@sn.pl

Spis treści

1. Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Izba Wojskowa	5
1.1. Uchwały i postanowienia – KZP.....	5
1.1.1 <i>Komisja psychiatryczna do spraw środków zabezpieczających jako biegły w postępowaniu wykonawczym. ....</i>	<i>5</i>
1.1.2 <i>Prawomocność a wykonalność postanowienia o zarządzeniu wykonania kary wydanego na podstawie art. 75 § 1, § 1a albo § 2 k.k. w świetle art. 75 § 4 k.k. ....</i>	<i>5</i>
1.1.3 <i>Rozpoczęcie biegu okresu, na który orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów w sytuacji niezobowiązania sprawcy do zwrotu dokumentu. ....</i>	<i>5</i>
1.2. Orzeczenia w sprawach kasacyjnych.....	6
1.2.1 <i>Opis czynu przy współsprawstwie. ....</i>	<i>6</i>
1.2.2. <i>Orzeczenie dozoru w razie skazania sprawcy przestępstwa określonego w art. 258 k.k. na karę pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono. ....</i>	<i>8</i>
1.2.3. <i>Czyny współukarane a przestępstwa określone w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. ....</i>	<i>9</i>
1.2.4. <i>Właściwość sądu w wypadku przestępstw określonych w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych.....</i>	<i>11</i>
1.2.5. <i>Naruszenie miru domowego przez członka spółdzielni w odniesieniu do pomieszczeń użytkowanych przez zarząd spółdzielni. ....</i>	<i>14</i>
1.2.6. <i>Przestępstwo prania brudnych pieniędzy. ....</i>	<i>16</i>
1.2.7. <i>Poświadczenie nieprawdy przez lekarza w recepcie jako przestępstwo poświadczenia nieprawdy. ....</i>	<i>19</i>
1.2.8. <i>Kasacja strony na niekorzyść oskarżonego w sytuacji umorzenia postępowania karnego z przyczyn innych niż wskazane w art. 17 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. ....</i>	<i>21</i>
1.2.9. <i>Skutki wniesienia zażalenia na orzeczenie, od którego środek odwoławczy nie służy. ....</i>	<i>22</i>
1.2.10. <i>Sporządzenie i podpisanie kasacji przez obrońcę albo pełnomocnika będącego adwokatem albo radcą prawnym a dopuszczalność złożenia przez takiego obrońcę albo pełnomocnika podpisu pod kasacją sporządzoną przez stronę. ....</i>	<i>24</i>
1.3. Orzecznictwo Izby Wojskowej Sądu Najwyższego	26
1.4. Zagadnienia prawne	26
1.4.1. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Najwyższy, sygn. akt I KZP 5/13.....</i>	<i>26</i>
1.4.2. <i>Zagadnienie prawne przedstawione Sąd Okręgowy w Zamościu, sygn. akt I KZP 6/13 .....</i>	<i>26</i>
1.4.3. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Krakowie, sygn. akt I KZP 7/13.....</i>	<i>26</i>
1.4.4. <i>Wniosek o rozstrzygnięcie rozbieżności przedstawiony przez Prokuratora Generalnego, sygn. akt I KZP 8/13 .....</i>	<i>27</i>
1.4.5. <i>Zagadnienie prawne przedstawione Sąd Okręgowy w Poznaniu, sygn. akt I KZP 9/13.....</i>	<i>27</i>
1.4.6. <i>Zagadnienie prawne przedstawione Sąd Apelacyjny w Katowicach, sygn. akt I KZP 10/13 .....</i>	<i>27</i>
2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego	28
2.1. Wyroki i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego.....	28
2.1.1. <i>Brak możliwości złożenia zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego oddalające wniosek o wznowienie postępowania (SK 23/10) .....</i>	<i>28</i>

2.2.	Wokanda Trybunału Konstytucyjnego	29
2.2.1.	Podstawa uchylenia prawomocnego mandatu karnego (K 23/13).....	29
2.2.2.	Prawo zatrzymanego do odmowy złożenia oświadczeń; obowiązek poinformowania zatrzymanego o takim prawie (K 19/13).....	29
2.2.3.	Imprezy masowe; odpowiedzialność karna za niezastosowanie się do polecenia wydanego na podstawie regulaminu obiektu (terenu) lub regulaminu imprezy masowej (K 17/13).....	29
2.2.4.	Prawo autorskie (K 15/13).....	29
2.2.5.	Obligatoryjna zamiana grzywny na zastępczą karę aresztu (K 9/13).....	30
2.2.6.	Dopuszczenie zawieszenia postępowania karnego w celu oczekiwania na prejudycjalność orzeczenia innego sądu (P 20/13).....	30
2.2.7.	Wysokość grzywien za wykroczenia (U 4/13).....	30
2.2.8.	Uprawnienie inspektorów Inspekcji Transportu Drogowego oraz pracowników Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (U 3/13).....	31
2.2.9.	Zawieszenie przez sąd postępowania w związku ze skierowaniem pytania prawnego (U 1/13).....	31
2.2.10.	Występek o charakterze chuligańskim (SK 47/13).....	31
2.2.11.	Nieprzyznanie statusu pokrzywdzonego, w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k., podmiotowi, którego dotyczy dokument poświadczający nieprawdę, wystawiony przez osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu (SK 27/13).....	31
2.2.12.	Postępowanie przygotowawcze; wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia lub umorzeniu dochodzenia bez konieczności sporządzania uzasadnienia (SK 25/13).....	32
2.2.13.	Uprawnienia pokrzywdzonego w procesie karnym; pokrzywdzony - oskarżyciel posiłkowy (SK 22/13).....	32
2.2.14.	Postępowanie z protokołami przesłuchań i innymi dokumentami lub przedmiotami, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji (SK 21/13).....	33
2.2.15.	Dozór policyjny (SK 13/13).....	33
2.2.16.	Zaskarżenie orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy (K 34/12).....	33
2.2.17.	Prawo przewozowe; penalizacja zachowania podróżnego, który w czasie kontroli biletów nie pozostał w miejscu przeprowadzenia kontroli do czasu przybycia Policji lub innych organów porządkowych (K 16/12).....	34
2.2.18.	Kontrola operacyjna (K 15/12 – połączona z K 28/12).....	34
2.2.19.	Odpowiedzialność karna funkcjonariusza publicznego (P 37/12).....	36
2.2.20.	Zarządzenie przez sąd obligatoryjnego wykonania kary warunkowo zawieszanej; przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby najbliższej lub małoletniej (P 34/12).....	36
2.2.21.	Brak regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego; brak ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności (P 31/12).....	37
2.2.22.	Obowiązek złożenia oświadczenia lustracyjnego przez osobę, wobec której toczy się wszczęte wcześniej postępowanie lustracyjne (P 30/12).....	37
2.2.23.	Wolność słowa; wolność badań naukowych; nieprecyzyjność zwrotów „nawołuje do nienawiści” oraz „inny totalitarny ustrój państwa” (SK 65/12).....	37
2.2.24.	Postępowanie karne; pozbawienie strony realnego prawa do obrony i skutecznego środka odwoławczego (SK 54/12).....	38

2.2.25.	<i>Karalność bezskutecznego podżegania do pomocnictwa w popełnieniu czynu zabronionego (SK 35/12)</i>	38
2.2.26.	<i>Zaskarżenie postanowienia w sprawie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy (SK 33/12)</i>	38
2.2.27.	<i>Zasady ustanawiania kuratora celem wykonywania praw małoletniego pokrzywdzonego przestępstwem (SK 5/12)</i>	38
2.2.28.	<i>Prawo do obrony; odmowa wyznaczenia obrońcy z urzędu; brak możliwości bezpośredniego zaskarżenia zarządzenia prezesa sądu (art. 81 § 1, art. 78 § 2 k.p.k.) (K 30/11)</i>	38
2.2.29.	<i>Określenie katalogu zbieranych danych o jednostce za pomocą środków technicznych w działaniach operacyjnych; zasady niszczenia pozyskanych danych (K 23/11 – połączona z K 34/11 i K 21/12)</i>	39
2.2.30.	<i>Prawo do korzystania z pomocy obrońcy na etapie czynności wyjaśniających; postępowanie w sprawach o wykroczenia (art. 4 k.p.s.w.) (K 19/11 – połączona z P 22/11)</i>	40
2.2.31.	<i>Dopuszczalność prowadzenia postępowania o przestępstwo wypełniające także znamiona wykroczenia, po tym, gdy postępowanie o wykroczenie zostało prawomocnie zakończone (P 25/11; połączona z P 34/11)</i>	40
2.2.32.	<i>Odpowiedzialność karna i wykroczeniowa za ten sam czyn (art. 10 § 1 k.w.) (P 23/11)</i>	40
2.2.33.	<i>Obrót instrumentami finansowymi (P 11/11)</i>	40
2.2.34.	<i>Zasady udzielania świadczeń zdrowotnych skazanym odbywającym karę pozbawienia wolności (K 22/10)</i>	40
2.2.35.	<i>Wykroczenia; zasady zmiany grzywny na pracę społecznie użyteczną (art. 25 § 1 i 2 k.w.) (P 16/10)</i>	41
3.	Zmiany w prawie	42
5.	Informacja międzynarodowa	43
5.1.	Rada Europy.....	43
5.1.1.	<i>Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka</i>	43
6.	Przegląd książek i czasopism	44
6.1.	Przegląd książek.....	44
S. Jaworski, Metodyka pracy adwokata w sprawach karnych., C.H. Beck 2013;	.....	44
T. Oczkowski, Nadużycie zaufania w prowadzeniu cudzych spraw majątkowych. Prawnokarne oceny i konsekwencje, Wolters Kluwer 2013;	.....	44
A. Ornowska, Kara ograniczenia wolności, Wolters Kluwer 2013;	.....	44
M. Wysoczyńska, Utrudnianie postępowania karnego. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki, C.H. Beck 2013;	.....	44
6.2.	Przegląd czasopism	44

1. Orzecnictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Izba Wojskowa

1.1. Uchwały i postanowienia – KZP

1.1.1 Komisja psychiatryczna do spraw środków zabezpieczających jako biegły w postępowaniu wykonawczym.

przepisy: art. 201 § 1 k.k.w., art. 193 k.p.k.,
hasła: Postępowanie wykonawcze; Biegły

Postanowienie z dnia 20 czerwca 2013 r., I KZP 2/13

Teza:

Wskazanie w trybie art. 201 § 2 k.k.w. przez komisję psychiatryczną do spraw środków zabezpieczających przy Ministrze Zdrowia zamkniętego zakładu psychiatrycznego lub zakładu leczenia odwykowego, w którym będzie wykonywany środek zabezpieczający, stanowi realizację ustawowego obowiązku. Opinia Komisji, o której mowa w tym przepisie, nie jest opinią biegłego w rozumieniu art. 193 k.p.k. i dlatego nie przysługuje wynagrodzenie za jej sporządzenie..

1.1.2 Prawomocność a wykonalność postanowienia o zarządzeniu wykonania kary wydanego na podstawie art. 75 § 1, § 1a albo § 2 k.k. w świetle art. 75 § 4 k.k.

przepisy: art. 75 § 4 k.k., art. 9 k.k.w.
hasła: Warunkowe zawieszenie wykonania kary

Postanowienie z dnia 20 czerwca 2013 r., I KZP 3/12

Teza:

Postanowienie o zarządzeniu wykonania kary wydane na podstawie art. 75 § 1, § 1a i § 2a k.k. staje się wykonalne z chwilą wydania przed upływem okresu wskazanego w art. 75 § 4 k.k., chyba że sąd wydający postanowienie albo sąd powołany do rozpoznania zażalenia wstrzyma jego wykonanie. W przypadku takiego wstrzymania wykonanie postanowienia może nastąpić dopiero po jego uprawomocnieniu przed upływem terminu do zarządzenia wykonania kary..

1.1.3 Rozpoczęcie biegu okresu, na który orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów w sytuacji niezobowiązania sprawcy do zwrotu dokumentu.

przepisy: art. 43 § 3 k.k.
hasła: Zakaz prowadzenia pojazdów

Postanowienie z dnia 20 czerwca 2013 r., I KZP 4/13

Teza:

Jeżeli sąd z obrazą art. 43 § 3 k.k. nie zobowiązał skazanego do zwrotu dokumentu uprawniającego do prowadzenia pojazdów, to bieg okresu na, który orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów rozpoczyna się z dniem uprawomocnienia się wyroku skazującego.

1.2. Orzeczenia w sprawach kasacyjnych

1.2.1 Opis czynu przy współsprawstwie.

przepisy: art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., art. 18 § 1 k.k.
 hasła: Opis czynu

Postanowienie z dnia 4 kwietnia 2013 r., II KK 71/13

Teza:

Wynikający z art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. obowiązek dokładnego określenia przypisanego oskarżonemu czynu oznacza, że w jego opisie należy zawrzeć te elementy, które należą do istoty czynu, a więc dotyczące podmiotu czynu, rodzaju atakowanego dobra, czasu, miejsca i sposobu jego popełnienia oraz skutków, zwłaszcza rodzaju i wysokości szkody. W szczególności powinien on zawierać wszystkie znamiona przypisanego typu przestępstwa. Natomiast zbędnym jest (także przy konstrukcji współsprawstwa), wprowadzanie do opisu czynu mechanizmów, które doprowadziły do powstania skutków objętych częścią dyspozytywną wyroku, w sytuacji gdy osoba współdziałająca nie realizuje żadnego znamienia czasownikowego uzgodnionego czynu zabronionego, ale wykonane przez nią wcześniej lub w trakcie trwania przestępstwa czynności stanowią istotny wkład we wspólne przedsięwzięcie. Z istoty konstrukcji współsprawstwa wynika, że każdy ze współsprawców ponosi odpowiedzialność za całość popełnionego (wspólnie i w porozumieniu) przestępstwa, a więc także i w tej części, w jakiej znamiona czynu zabronionego zostały wypełnione zachowaniem innego ze współsprawców..

Z uzasadnienia:

„Kasacja obrońcy skazanego Adama K. okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym, uzasadniającym jej oddalenie w trybie określonym w art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie należy zauważyć, że kasacja dotyczy tych samych obszarów zagadnień faktycznych i prawnych, które były podnoszone w apelacji. Jednocześnie mimo faktu, że skarżący zarzuca sądowi odwoławczemu nienależyte rozważenie zarzutów apelacji podniesionych w pkt. „l” i „j”, a tym samym rażące naruszenie art. 433 § 2 w zw z art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt. 1 k.p.k., to w istocie zarzuty te skierowane są do orzeczenia Sądu I instancji, który zdaniem skarżącego miał dopuścić się obrazy art. 413 § 2 pkt. 1 k.p.k. przez brak dokładnego opisu czynu przypisanego, pozostającego w sprzeczności z treścią pisemnego uzasadnienia oraz naruszenia art. 167 k.p.k. poprzez zaniechanie dopuszczenia z urzędu dowodu z zeznań świadka Tomasza P., celem weryfikacji linii obrony oskarżonego. Warto zaakcentować, że rolą sądu kasacyjnego nie jest ponowne rozpoznawanie zarzutów stawianych przez skarżącego orzeczeniu sądu I instancji. Stwierdzenie zasadności tego rodzaju zarzutów kasacyjnych ma znaczenie wyłącznie w kontekście ewentualnego zarzutu podniesionego do zaskarżonego kasacją orzeczenia sądu

odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 listopada 1996 r., III KKN 148/96, OSNKW 1997, z. 1-2, poz. 12).

Formułując zarzut nienależytego rozważenia przez Sąd odwoławczy zawartego w apelacji zarzutu obrazy art. 413 § 1 k.p.k. (w istocie dotyczył on obrazy art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k.) skarżący twierdził, że Sąd odwoławczy odniósł się jedynie do części podniesionego zarzutu tj. realizacji znamion współsprawstwa, natomiast pominął jego zasadniczą część, w której obrońca wyraził pogląd o konieczności zamieszczenia w opisie czynu przypisanego, przy przyjętej konstrukcji współsprawstwa, konkretnych czynności podjętych przez oskarżonego w ramach przyjętego podziału ról zauważając, że zaakceptowany przez Sąd odwoławczy opis czynu wskazuje, iż Adam K. fizycznie dokonał zaboru mienia przypisanego w zarzucie, tymczasem oskarżony był jedynie kierowcą samochodu, do którego miał wsiąść sprawca po dokonaniu kradzieży, zaś przyjęty opis czynu nie zawiera określenia, na czym polegały czynności oskarżonego stanowiące element wspólnego działania.

Sąd odwoławczy odpowiadając na zarzut naruszenia art. 413 § 1 k.p.k. przedstawił argumentację, która sprowadza się do tezy o zgodnej z regułami k.p.k. redakcji czynu przypisanego oskarżonemu w wyroku Sądu I instancji, słusznie opierając swoje stanowisko na wyjaśnieniu instytucji współsprawstwa w rozumieniu art. 18 § 1 k.p.k. Wprawdzie analizie tego zarzut apelacyjnego Sąd odwoławczy mógł poświęcić więcej uwagi, jednak konkluzja o jego niezasadności jest trafna. Dlatego podniesiony w kasacji zarzut obrazy art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. odnoszący się do rozważanej kwestii ocenić należy jako oczywiście bezzasadny, tym bardziej, że nawiązuje on pośrednio do niedopuszczalnego w kasacji kwestionowania ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji w zakresie odtworzenia zamiaru oskarżonego.

Trzeba przypomnieć, że wynikający z art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. obowiązek dokładnego określenia przypisanego oskarżonemu czynu oznacza, że w jego opisie należy zawrzeć te elementy, które należą do istoty czynu, a więc dotyczące podmiotu czynu, rodzaju atakowanego dobra, czasu, miejsca i sposobu jego popełnienia oraz skutków, zwłaszcza rodzaju i wysokości szkody. W szczególności powinien on zawierać wszystkie znamiona przypisanego typu przestępstwa (por. postanowienie SN z dnia 28 czerwca 2007 r. II KK 101/07, LEX nr 280739). Natomiast zbędnym jest (także przy konstrukcji współsprawstwa), wprowadzanie do opisu czynu mechanizmów, które doprowadziły do powstania skutków objętych częścią dyspozytywną wyroku, w sytuacji gdy osoba współdziałająca nie realizuje żadnego znamienia czasownikowego uzgodnionego czynu zabronionego, ale wykonane przez nią wcześniej lub w trakcie trwania przestępstwa czynności stanowią istotny wkład we wspólne przedsięwzięcie. Z istoty konstrukcji współsprawstwa wynika, że każdy ze współsprawców ponosi odpowiedzialność za całość popełnionego (wspólnie i w porozumieniu) przestępstwa, a więc także i w tej części, w jakiej znamiona czynu zabronionego zostały wypełnione zachowaniem innego ze współsprawców. W konsekwencji, przy poczynionych przez Sądy obu instancji ustaleniach, współdziałający w dokonaniu kradzieży Adam K. bezpośrednio nie realizował żadnego znamienia czasownikowego uzgodnionego czynu zabronionego, a jego działanie warunkowało realizację znamion czynu zabronionego przez innego współsprawcę i polegało na wykorzystaniu przez Adama K. i współdziałającego z nim mężczyznę samochodu oskarżonego w ramach realizacji wspólnego porozumienia przestępczego. Dlatego Sąd I instancji w opisie czynu oskarżonego Adama K. nie musiał wskazywać czynności podjętych przez oskarżonego, a wystarczające było wprowadzenie do tego opisu odpowiedniej formy sprawstwa przez użycie sformułowania „...wspólnie i w porozumieniu...”. Natomiast odtworzenie w uzasadnieniu działania oskarżonego miało znaczenie dla wykazania, że podejmowane przez niego czynności stanowiły istotny wkład we wspólne przedsięwzięcie w ramach wspól-

sprawstwa. Oznacza to, że uzasadnienie Sądu Rejonowego nie pozostaje w sprzeczności z sentencją wyroku tegoż Sądu.”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.2. Orzeczenie dozoru w razie skazania sprawcy przestępstwa określonego w art. 258 k.k. na karę pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono.

przepisy: art. 73 § 2 k.k.

hasła: Dozór

Wyrok z dnia 28 maja 2013 r., II KK 339/12

Teza:

W przypadku skazania za przestępstwo z art. 258 k.k. na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczenie dozoru kuratora jest – stosownie do art. 73 § 2 k.k. – obligatoryjne.

Z uzasadnienia:

„Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna, bowiem wyrok Sądu Okręgowego w Ł. zapadł z rażącym naruszeniem prawa materialnego.

Dozór, zgodnie z brzmieniem przepisu art. 73 § 2 k.k., jest obowiązkowy wobec młodocianego sprawcy przestępstwa umyślnego, sprawcy określonego w art. 64 § 2, a także wobec sprawcy przestępstwa popełnionego w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych. Z treści przepisu art. 65 § 1 k.k. wynika zaś, że przepisy dotyczące wymiaru kary, środków karnych oraz środków związanych z poddaniem sprawcy próbie, przewidziane wobec sprawcy określonego w art. 64 § 2, stosuje się także do sprawcy, który z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu lub popełnia przestępstwo działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa oraz wobec sprawcy przestępstwa o charakterze terrorystycznym.

Zgodnie z art. 65 § 2 k.k., obrazy którego w kasacji nie zarzucono, do sprawcy przestępstwa z art. 258 k.k. mają odpowiednie zastosowanie przepisy dotyczące sprawcy określonego w art. 64 § 2 k.k., z wyjątkiem przewidzianego w tym przepisie zaostrzenia kary, co oznacza, że w przypadku skazania za przestępstwo z art. 258 k.k. na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczenie dozoru kuratora jest – stosownie do art. 73 § 2 k.k. – obligatoryjne.

W rozważanej sprawie Sąd Okręgowy uznał oskarżone Ewę S. i Marzenę K. za winne popełnienie przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. oraz przestępstw, których dopuściły się działając w zorganizowanej grupie przestępczej (odpowiednio pkt 14 i 17 wyroku) i orzekł wobec nich kary jednostkowe za poszczególne przestępstwa, które ostatecznie połączył i wymierzył kary łączne pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, nie orzekając wobec nich jednocześnie dozoru kuratora, do czego był zobligowany na podstawie powołanych przepisów. W zaistniałej sytuacji Prokurator Generalny trafnie zarzucił obrazę przepisów art. 73 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. podkreślając działanie oskarżonych (popełnienie przestępstw) w zorganizowanej grupie przestępczej.

Zaistniałe uchybienie ma rażący charakter oraz ma niewątpliwie istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Mając na uwadze, że wniesiona na niekorzyść oskarżonych kasacja jest zasadna, Sąd Najwyższy, uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Ł. do ponownego rozpoznania, który orzekając przy ponownym rozpoznaniu sprawy będzie zobowiązany do respektowania powyższych

uwag. Zakres uchylenia – w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze – jest konsekwencją akceptacji poglądu, że w postępowaniu kasacyjnym nie jest możliwe uchylenie orzeczenia wyłącznie w części, której orzeczenie to nie zawiera, w sytuacji, gdy umieszczenie takiego rozstrzygnięcia było obowiązkiem sądu, gdyż przedmiotem zaskarżenia i zarzutu, a w konsekwencji uchylenia orzeczenia można uczynić tylko tę jego część, która jest obciążona owym brakiem, a uchylenie powinno wówczas nastąpić w zakresie umożliwiającym usunięcie tego uchybienia (por. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2010 r., I KZP 36/09, OSNKW 2010, z. 5, poz. 40).”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.3. Czyny współukarane a przestępstwa określone w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

przepisy: art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
hasła: Czyn współukarany

Wyrok z dnia 7 maja 2013 r., III KK 25/13

Teza:

1. Przedmiotem ochrony przepisu art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii jest nie tylko zdrowie i życie społeczeństwa jako całości, ale przede wszystkim zabezpieczenie kraju przed nielegalnym wprowadzeniem na jego terytorium środków odurzających lub psychotropowych.
2. Powyższy przepis nie obejmuje następczego przechowania i posiadania narkotyków, gdyż miejscem popełnienia tego przestępstwa jest granica państwa.
3. Posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych, które łączy się nie tylko z przestępstwem z art. 55, ale również z art. 56, art. 58 i art. 59 ustawy, stanowi czyn współukarany, a przez to nie podlega odrębnemu ukaraniu (pozorny zbieg przestępstw) jedynie wówczas, gdy zachowana jest więź czasowa i sytuacyjna z przestępstwem głównym, z którym również musi być związany zamiar, z jakim sprawca posiada narkotyki.
4. W sytuacji, gdy sprawca dysponuje środkami odurzającymi lub substancjami psychotropowymi już po zakończeniu zachowania przestępnego związanego z ich dostawą z innego państwa, a więc np. z zamiarem dalszej ich odprzedaży, udzielenia innej osobie lub też zużycia ich na własne potrzeby, to takie zachowanie stanowi odrębne przestępstwo, pozostające w zbiegu realnym z przestępstwem określonym w art. 55 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Z uzasadnienia:

„Kasacja Prokuratora Generalnego wniesiona na niekorzyść skazanego Eryka G. zasługuje na uwzględnienie, gdyż Sąd Apelacyjny w B., utrzymując w mocy wyrok Sądu Okręgowego w O., dopuścił się rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego wskazanych w kasacji.

Słusznie zwraca skarżący uwagę w uzasadnieniu kasacji, że ustawodawca celowo zaniechał zdefiniowania pojęcia „znaczna ilość” środków odurzających, substancji psychotropowych i słomy makowej, wymienionych w art. 53 ust. 2, art. 55 ust. 3 i art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, zobowiązując przez to sądy do jej określania. Ustalenie „znacznej ilości” środków odurzających zależy bowiem od okoliczności konkretnej sprawy i musi być każdorazowo dokonywane przez sąd ją rozpoznający. W

orzecnictwie Sądu Najwyższego, i to od wielu już lat, konsekwentnie przyjmuje się, że znaczna ilość narkotyków to taka, która wystarcza do jednorazowego odurzenia się co najmniej kilkudziesięciu osób (por. m. in. wyroki: z dnia 1 marca 2003 r., II KK 47/05, OSNKW 2006, z. 6, poz. 57; z dnia 14 lipca 2011 r., IV KK 127/11, LEX nr 897769; postanowienia: z dnia z dnia 1 lutego 2007 r., III KK 257/06, R-OSNKW 2007, poz. 339; z dnia 7 lutego 2007 r., III KK 245/06, R-OSNKW 2007, poz. 387 i z dnia 23 września 2009 r., I KZP 10/09, OSNKW 2009, z. 10, poz. 84). Stanowisko takie wspiera również doktryna (M. Bojarski, W. Radecki: *Przewodnik po pozakodeksowym prawie karnym*, Wrocław 1999, s. 248; T. L. Chruściel, M. Preiss-Mysłowska: *Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Komentarz*, Warszawa 2000, s. 257; S. Kosmowski: *Podstawowe problemy stosowania przepisów kryminalizujących nielegalny obrót narkotykami*, *Prob.Pr.Kar.* 2004, nr 25, s. 35; T. Strogosz: *Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 373; K. Łucarz, A. Muszyńska: *Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 480-481).

Stwierdzić natomiast należy z całą stanowczością, że rozpoznający niniejszą sprawę Sąd Apelacyjny w B., który uznał stanowisko Sądu I instancji w tym zakresie za prawidłowe, nie wskazał żadnych przekonujących argumentów przemawiających za koniecznością odstąpienia od poglądu wypracowanego w judykaturze i piśmiennictwie, gdyż za takie nie mogą być uznane okoliczności podniesione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Zarówno rodzaj przywożonych środków odurzających, cel ich przeznaczenia (na własne potrzeby) oraz ich wartość mogą mieć znaczenie tylko i wyłącznie przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości tego czynu, a przez to mieć wpływ na wymiar kary orzekanej za dane przestępstwo, nie mają natomiast wpływu na ocenę znamienia znaczności, które związane jest z ilością narkotyków będących przedmiotem danego przestępstwa. Oczywiście jest jednak, że z uwagi na różnorodność narkotyków, taka sama ilość (rozumiana jako waga lub objętość), stanowić będzie różną ilość jednorazowych dawek potrzebnych do odurzenia się.

W niniejszej sprawie bezsporne jest, że ujętą w zarzucie z punktu I. aktu oskarżenia ilością narkotyków, które wwiózł do Polski Eryk G. można zaspokoić potrzeby nawet kilkuset osób. W takiej sytuacji zasadnie wskazuje się w kasacji, że pogląd Sądu odwoławczego, iż oskarżony dopuścił się popełnienia przestępstwa z art. 55 ustawy o przeciwdziałaniu narkomani jedynie w typie podstawowym z ust. 1, wyrażony został z rażąco obrazą prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny w B. zaakceptował również stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż w przypadku przemieszczenia środka odurzającego lub substancji psychotropowej z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z uwagi na to, że posiadanie narkotyków zazwyczaj poprzedza przewożenie przez granicę i trwa również nadal po dokonaniu tej czynności, ich posiadanie jest czynnością współukaraną następczą. Pogląd ten należy ocenić również jako całkowicie błędny, gdyż wprowadza niewłaściwą interpretację znamion przestępstwa art. 62 ustawy z dnia 21 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zauważyć przede wszystkim należy, że przedmiotem ochrony przepisu art. 55 ust. 3 cytowanej ustawy jest nie tylko zdrowie i życie społeczeństwa jako całości, ale przede wszystkim zabezpieczenie kraju przed nielegalnym wprowadzeniem na jego terytorium środków odurzających lub psychotropowych (M. Bojarski, W. Radecki, op. cit., s. 244-245). Tym samym przepis ten nie obejmuje następczego przechowania i posiadania narkotyków, gdyż miejscem popełnienia tego przestępstwa jest granica państwa. Posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych, które łączy się nie tylko z przestępstwem z art. 55, ale również z art. 56, art. 58 i art. 59 ustawy, stanowi czyn współukarany, a przez to nie podlega odrębnemu ukaraniu (pozorny zbieg przestępstw) jedynie wówczas, gdy zachowana jest więź czasowa i sytuacyjna z przestępstwem głów-

2. Przywołane rozporządzenie dotyczy tylko rozpoznawania przez wskazane w nim sądy spraw o przestępstwa określone w przepisach prawa autorskiego, co oznacza, że sąd taki jest właściwy wyłącznie wówczas, gdy dana sprawa dotyczy przestępstwa ze sfery praw autorskich i praw pokrewnych, w tym także, gdyby czyn ten zakwalifikowano jednocześnie z przepisu Kodeksu karnego lub innej ustawy karnej, ale już nie, jeżeli oskarżonemu zarzuca się również inne przestępstwo powszechne, nie objęte przepisami ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Z uzasadnienia:

„Kasacja ta jest zasadna w stopniu oczywistym i jako wniesiona w całości na korzyść oskarżonego, została rozpoznana na posiedzeniu, o jakim mowa w art. 535 § 5 k.p.k.

Rację ma skarżący, kiedy podnosi naruszenie przez Sąd Rejonowy art. 387 § 2 k.p.k. Przepis ten bowiem wyraźnie zakłada, że uwzględnienie wniosku o tzw. dobrowolne poddanie się karze, może nastąpić tylko i wyłącznie wtedy, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości. Nie jest zatem wystarczające samo przyznanie się oskarżonego do popełnienia zarzucanego mu czynu ani wyrażenie woli skazania w procesie skróconym, lecz z materiału dowodowego sprawy, bez potrzeby przeprowadzania dowodów bezpośrednio na rozprawie, musi wynikać, że oskarżony dopuścił się czynu wypełniającego wszelkie niezbędne znamiona zarzucanego mu przestępstwa.

W sprawie niniejszej, gdy chodzi o pierwszy z przypisanych oskarżonemu czynów, to z opinii biegłego rzeczywiście wynika jedynie, że na dysku twardym komputera zabezpieczonego u Marcina B. „oprócz systemu operacyjnego (...) nie zainstalowano żadnego innego oprogramowania komputerowego” oraz że nie ujawniono też po zaawansowanej analizie zawartości dysku, żadnych innych danych, które mogłyby wskazywać na naruszenie obowiązującego prawa (k. 70-72), i że program komputerowy W. zainstalowano w dniu 13 kwietnia 2011 r. przy użyciu określonego identyfikatora i klucza produktu (k. 131), a nadto, że analiza parametrów plików zamieszczonych na zajętej u oskarżonego płycie CD-R, nie pozwala na jednoznaczne ustalenie źródła ich pochodzenia (k. 64 i 151).

Z wyjaśnień samego oskarżonego składanych w postępowaniu przygotowawczym wynikało jedynie, że otrzymał on płytę za darmo od współoskarżonego i program W. zainstalował w kwietniu 2011 r. oraz nie wiedział, że jest to przestępstwo (k. 165, 184 i 257), zaś z wyjaśnień składanych przed Sądem także, że był to pierwszy jego komputer, uczył się jak z niego korzystać i nie miał żadnej praktyki i wiedzy (k. 524). W tym miejscu należy jednak zwrócić uwagę, że z opinii powołanych przez Sąd biegłych opinii psychiatrów i psychologa wynika wprawdzie, iż oskarżony nie cierpi na chorobę psychiczną oraz inne zakłócenia czynności psychicznych i zdolność rozpoznania czynów oraz pokierowania swoim postępowaniem nie była u niego tempore criminis zaburzona, ale jednocześnie że sprawność intelektualna badanego jest na poziomie upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim, a przy tym występuje u niego upośledzenie funkcji myślenia abstrakcyjnego, uogólniania, myślenia arytmetycznego i cechuje go niski zasób wiadomości, słownictwa oraz znacząco osłabiony zakres pamięci bezpośredniej (k. 482 i 483-484). Bez wątpienia tego typu osobowość oskarżonego powinna być brana przez Sąd pod uwagę dla rozważenia istnienia po jego stronie świadomości przestępności zachowania i winy.

Gdy zaś chodzi o drugi z przypisanych czynów, to w jego opisie figuruje wprawdzie znamię działania oskarżonego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, ale z uwagi na brak uzasadnienia tego orzeczenia, nie jest jasne na podstawie jakich dowodów poza ogólnikowością przyznania się oskarżonego ustalony został brak wątpliwości co do okoliczności jego popełnienia. Jak już wskazano wcześniej z opinii biegłego badającego zarówno dysk twardy komputera zajętego u oskarżonego, jak i pliki mp3, nie wynika, aby oskarżony dysponował programem służącym rozpowszechnianiu pobranych z sieci utworów i był

on użytkownikiem dostępnych serwisów służących do takiego pobierania bądź udostępniania. W swoich wyjaśnieniach z postępowania przygotowawczego stwierdził on jedynie, że ściągnął pliki z internetu i skopiował je na swój komputer, nie wiedząc, że jest to przestępstwo (k. 257).

Należy w związku z tym zauważyć, że przypisany oskarżonemu czyn z art. 115 ust. 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z 1994 r. (tj. Dz. U. z 2006r. Nr 90 poz. 631 ze zm.), polega na działaniu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w sposób inny niż przez przywłaszczenie sobie autorstwa lub wprowadzenia w błąd co do autorstwa utworu bądź artystycznego wykonania albo rozpowszechniania bez podania danych twórcy takiego utworu. W opisie przypisanego oskarżonemu czynu poza wskazaniem, że ściągnął plik z internetu, nie podano w jaki sposób, poza owym ściągnięciem pliku, miał on się dopuścić przypisanego mu przestępnego zachowania. Stosownie bowiem do art. 23 ust. 1 zd. 1 tej ustawy, wolno jest nieodpłatnie korzystać, bez zezwolenia twórcy, z rozpowszechnionego już utworu, w zakresie własnego użytku osobistego, z wyłączeniami jedynie wskazanymi w zdaniu drugim tego przepisu, które sprawy tej nie dotyczą. Zakres własnego użytku osobistego obejmuje przy tym także korzystanie z pojedynczych egzemplarzy utworów przez krąg osób pozostających w związku z osobistym, w szczególności pokrewieństwa, powinowactwa lub stosunku towarzyskiego z osobą, która bezpośrednio pobrała rozpowszechniony utwór dla tak rozumianego użytku (ust. 2 art. 23 prawa autorskiego). Tej okoliczności w sprawie niniejszej w ogóle nie zbadano. W konsekwencji podniesiony w kasacji zarzut jest zasadny również w odniesieniu do drugiego z przypisanych oskarżonemu czynów.

Powyższe wskazuje, że zaskarżony wyrok zapadł z rażącym naruszeniem prawa, mającym wręcz istotny wpływ na treść tego orzeczenia. Dlatego Sąd Najwyższy uchylił go i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w M.

Należy w tym miejscu zauważyć, że sprawa niniejsza wpłynęła początkowo do Sądu Rejonowego w O. Rzecz bowiem w tym, że stosownie do rozporządzenia wykonawczego Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 października 2002 r. w sprawie wyznaczenia sądów rejonowych rozpoznających sprawy o przestępstwa wynikające z ustawy – o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. Nr 180, poz. 1510), wydanego na podstawie art. 123 wspomnianego wyżej prawa, sądem właściwym do rozpoznania spraw o przestępstwa z art. 115-119 prawa autorskiego jest sąd rejonowy w mieście będącym siedzibą sądu okręgowego, w okręgu którego popełnione zostało dane przestępstwo. W sprawie tej, z uwagi na to, że czyny obu oskarżonych popełniono w M., sądem właściwym odnośnie przestępstw z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych był Sąd Rejonowy w O. Prokurator uznał ten Sąd za właściwy dla rozpatrzenia tej sprawy w odniesieniu do wszystkich czynów zarzucanych oskarżonym i dopiero na skutek przeniesienia jej w trybie art. 36 k.p.k. znalazła się ona w Sądzie Rejonowym w M. Powodem przekazania był przy tym fakt, że większość świadków, których wezwania żądał inny współoskarżony mieszkała w M., a więc z dala od Sądu Rejonowego w O. (k. 410 i 420). Sprawa tego współoskarżonego - jak już wcześniej wspomniano - została jednak wyłączona do odrębnego postępowania, a więc właściwie ustały obecnie podstawy, które nakazywałyby prowadzenie sprawy przez Sąd Rejonowy w M. W orzecznictwie wskazuje się zaś, że postanowienie wydane w trybie art. 36 k.p.k. nie stwarza niewzruszalnego stanu prawnego w odniesieniu do kwestii właściwości miejscowej (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2006 r., II KO 51/06, LEX nr 325713, z dnia 24 czerwca 2010 r., II KO 36/10, LEX nr 590223, czy Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 stycznia 2008 r., II AKz 21/08, LEX nr 487730). Należy w tym miejscu zauważyć, że przywołane rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości dotyczy jednak tylko rozpoznawania przez wskazane w nim sądy spraw o przestępstwa określone w przepisach prawa autorskiego, co oznacza, że sąd taki jest właściwy wyłącznie wówczas, gdy dana sprawa dotyczy

przestępstwa ze sfery praw autorskich i praw pokrewnych, w tym także, gdyby czyn ten zakwalifikowano jednocześnie z przepisu Kodeksu karnego lub innej ustawy karnej, ale już nie, jeżeli oskarżonemu zarzuca się również inne przestępstwo powszechne, nie objęte przepisami ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. W tym ostatnim wypadku należy zatem albo rozdzielić te sprawy na dwa odrębne postępowania, albo skierować je do sądu właściwego na zasadach ogólnych. W sprawie niniejszej oba zarzucone Marcina B. przestępstwa zostały popełnione na terenie M., tam też zresztą wszczęto postępowanie karne w tej sprawie (k. 2). Zatem w istocie to ten Sąd, stosownie zarówno do art. 31 § 1, jak i art. 33 § 1 k.p.k., a nie tylko z uwagi na przekazanie w trybie art. 36 k.p.k., był i jest właściwym dla rozpoznania całej tej sprawy.

Rozpoznając ją obecnie ponownie Sąd Rejonowy powinien, mając na uwadze kierunek tej kasacji, dokładnie przeanalizować materiał dowodowy i, także w razie ponownego złożenia przez oskarżonego wniosku o dobrowolne poddanie się karze, rozważyć w aspekcie obu zarzucanych mu czynów, czy bez przeprowadzania postępowania dowodowego można uznać, że okoliczności ich popełnienia, jak i ocena prawna zarzucanych zachowań nie budzą wątpliwości. Nie można bowiem w tym zakresie opierać się wyłącznie na oświadczeniu samego oskarżonego, że chce skorzystać z dobrodziejstwa art. 387 k.p.k., gdyż oświadczenie to nie przesądza jeszcze o zaistnieniu warunków niezbędnych do stosowania tego przepisu. W zależności zaś od podejmowanych rozstrzygnięć Sąd ten winien mieć także na uwadze, że w sprawie tej występują również oskarżyciele posiłkowi i zgłaszane były przez nich wnioski w trybie art. 46 § 1 k.k., w tym także pod kątem art. 387 k.p.k. (k. 385 i 484).”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.5. Naruszenie miru domowego przez członka spółdzielni w odniesieniu do pomieszczeń użytkowanych przez zarząd spółdzielni.

przepisy: art. 193 k.k.

hasła: Przestępstwa pko wolności – naruszenie miru domowego

Wyrok z dnia 7 maja 2013 r., III KK 388/12

Teza:

1. Znamiona przestępstwa określonego w art. 193 k.k. może zrealizować jedynie sprawca, któremu nie przysługuje – na mocy obowiązujących przepisów lub istniejących między stronami relacji bądź umów – prawo dostępu do obiektu będącego formalnie mieniem „cudzym” w stosunku do niego, zaś osoba, która z mocy prawa lub w wyniku czynności cywilno-prawnych uzyskuje dostęp do takiego obiektu, staje się osobą uprawnioną w rozumieniu art. 193 k.k. – również w stosunku do właściciela obiektu z ograniczeniami wynikającymi z prawa cywilnego.
2. Członek spółdzielni w celu realizacji przysługujących mu uprawnień ma niewątpliwie prawo dostępu do samego obiektu spółdzielni i domagania się właściwego wykonywania swoich funkcji przez organy spółdzielni. Nie oznacza to jednak, że ma również nieograniczone prawo przebywania w każdym pomieszczeniu znajdującym się w należącem do spółdzielni budynku, które oddane zostało w użytkowanie legalnie wybranym członkom zarządu spółdzielni w celu wykonywania pełnionych przez nich funkcji.

Z uzasadnienia:

„Kasację uznać należało za zasadną z uwagi na trafność zarzutu wskazującego na naruszenie przez sąd instancji ad quem przepisu art. 193 k.k. w zw. z art. 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (dalej w tekście – prawo spółdzielcze).

Zgodzić należy się z Sądem Okręgowym w G., że znamiona przestępstwa określonego w art. 193 k.k. może zrealizować jedynie sprawca, któremu nie przysługuje – na mocy obowiązujących przepisów lub istniejących między stronami relacji bądź umów – prawo dostępu do obiektu będącego formalnie mieniem „cudzym” w stosunku do niego, zaś osoba, która z mocy prawa lub w wyniku czynności cywilno-prawnych uzyskuje dostęp do takiego obiektu, staje się osobą uprawnioną w rozumieniu art. 193 k.k. – również w stosunku do właściciela obiektu z ograniczeniami wynikającymi z prawa cywilnego. Prawdą też jest, że przy określaniu tego typu relacji konieczne jest uwzględnienie regulacji normatywnych funkcjonujących w innych – pozakodeksowych dziedzinach prawa. Rzecz w tym, że dokonując interpretacji tych innych regulacji – w tym wypadku przepisów powołanej wyżej ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze oraz ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 119, poz. 1116 – dalej wskazywana jako u.s.m.), a także Statutu Spółdzielni Mieszkaniowej J. w R. – Sąd odwoławczy błędnie uznał, iż członek spółdzielni mieszkaniowej ma „niewątpliwe prawo dostępu do gabinetów osób zarządzających mieniem spółdzielni, a pomieszczenia te stanowiące własność spółdzielni nie stanowią dla tychże członków obiektów cudzych (podkr. – SN) w rozumieniu art. 193 k.k.”. Wyprowadzając taki wniosek sąd ad quem odwołał się do unormowania art. 3 prawa spółdzielczego, zgodnie z którym majątek spółdzielni jest prywatną własnością jej członków, posiłkując się również treścią przepisów art. 18 § 2 ust. 4 tej ustawy (członek spółdzielni ma prawo żądania rozpatrzenia przez właściwe organy spółdzielni wniosków dotyczących jej działalności) oraz art. 8 ust. 1 u.s.m. (członek spółdzielni ma prawo otrzymywać odpisy wymienionych w tym przepisie dokumentów). Tymczasem z przepisów tych, również w powiązaniu z powołanym w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przepisem art. 1 ust. 1 u.s.m. wskazującym, zdaniem sądu, na służebną rolę spółdzielni mieszkaniowej względem jej członków, wcale nie wynika, aby pomieszczenie, w którym urzęduje prezes zarządu spółdzielni, nie stanowiło dla członka spółdzielni „cudzego” obiektu w rozumieniu art. 193 k.k. Nie można zapominać, co przeoczył Sąd drugiej instancji, że art. 3 prawa spółdzielczego, w jego brzmieniu po nowelizacji z 1994 r. – obowiązującym do chwili obecnej, nie pozbawia spółdzielni własności jej majątku i nie czyni spółdzielców współwłaścicielami w rozumieniu prawa cywilnego, a jedynie zalicza własność należącą do spółdzielni, jako osoby prawnej, do kategorii własności prywatnej, a nie jak ongiś spółdzielczej. Własność taka, jak to wywiódł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lipca 2003 r., III KK 334/02 (R-OSNKW 2003, poz. 1520), w rozumieniu przepisów prawa karnego pozostaje własnością cudzą, a jej przedmiot jest cudzym mieniem, także dla członka tej spółdzielni. Za taką interpretacją, poza argumentacją powołaną w uzasadnieniu zacytowanego orzeczenia, którą Sąd Najwyższy w tym składzie w całości podziela, przemawia również, a nawet w pierwszym rzędzie, treść art. 11 § 1 prawa spółdzielczego. Zgodnie z regulacją zawartą w tym ostatnim przepisie, z chwilą wpisania spółdzielni (także mieszkaniowej) do Krajowego Rejestru Sądowego, nabywa ona osobowość prawną, stając się tym samym jako prywatna osoba prawna, w obszarze prawa cywilnego, odrębnym od swoich członków podmiotem praw majątkowych, a więc również prawa własności i innych praw dotyczących nieruchomości, która znajduje się w jej władaniu. Oczywiście członek spółdzielni w celu realizacji przysługujących mu uprawnień, również tych wskazanych przez Sąd Okręgowy, ma niewątpliwe prawo dostępu do samego obiektu spółdzielni i domagania się właściwego wykonywania swoich funkcji przez organy spółdzielni, nie oznacza to jednak – w świetle powołanych przepisów, że ma również nieograniczone prawo przebywania w każdym pomieszczeniu znajdującym się w należącym do spółdzielni budynku, które oddane zo-

też pewnej grupy przestępstw (np. przestępstw przeciwko mieniu czy oszustw podatkowych), bez sprecyzowania, o jaki konkretnie typ przestępstwa chodzi.

Z uzasadnienia:

„Nie ulega wątpliwości, że dla uznania, iż zachowanie sprawcy wypełnia ustawowe znamiona występkę określonego w art. 299 § 1 k.p.k. konieczne jest wykazanie, aby te wymienione w dyspozycji powołanego przepisu rzeczy, stanowiące przedmiot karalnych czynności wykonawczych, pochodziły z „korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego”, co w efekcie odznacza, że niezbędne jest ustalenie owego czynu oraz korzyści bezpośrednio lub pośrednio z niego odniesionej przez sprawcę albo inną osobę, a następnie wprowadzonej do obrotu. W ustalaniu realizacji znamion przestępstwa z art. 299 § 1 k.k., w tym znamienia pochodzenia „wartości majątkowych stanowiących brudne pieniądze”, sąd zachowuje samodzielność jurysdykcyjną (art. 8 k.p.k.), nie oznacza to jednak, że jest on zwolniony z konieczności udowodnienia, przynajmniej tych przedmiotowych elementów czynu „pierwotnego”, które pozwalają na jego zakwalifikowanie pod znamiona konkretnego czynu zabronionego zawartego w ustawie karnej, ani też nie jest zwolniony od wskazania tej kwalifikacji (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 2 lutego 2011 r., II KK 159/10, LEX nr 785651 oraz z dnia 4 października 2011 r., III KK 28/11, OSNKW 2011, z. 11, poz. 101).

Ten ostatni wymóg nie został przez orzekający w instancji a quo Sąd Okręgowy w O. dopełniony. Trudno bowiem za wywiązanie się przez tenże Sąd ze spoczywającego na nim w powyższym zakresie obowiązku uznać stwierdzenie ograniczające się do konstatacji, że „osoby te obracając paliwem niewiadomego pochodzenia realizowały polecenia związane z przygotowywaniem dokumentów lub też dokonywały transakcji, które następnie ułatwiły innym sprzedaż paliwa niewiadomego pochodzenia, przez jedynie fakturową sprzedaż oleju opałowego umożliwiały zbyt podmiotom zajmującym się odbarwianiem oleju opałowego lub innego, który faktycznie nie był olejem napędowym” (s. 25 uzasadnienia Sądu pierwszej instancji), co było zresztą konsekwencją wcześniejszego przypisania Markowi Ł. w części dyspozytywnej wyroku czynów zarzuconych mu aktem oskarżenia w pkt V, VI, VIII, IX i X bez jakiegokolwiek korekty ich opisu, w których znamiona czynu z art. 299 § 1 k.k. określone zostały wyłącznie jako „znaczące utrudnianie ustalenia przestępczego pochodzenia środków pieniężnych wynikających z obrotu paliwem (czyn IX a/o) lub olejem (czyny z pkt V, VI i X – w obu wypadkach podkreśl. SN) niewiadomego pochodzenia”, natomiast w wypadku czynu z pkt VIII wręcz tylko „wynikających z obrotu niewiadomego pochodzenia (podkreśl. SN)”.

Tymczasem, zgodnie z art. 299 § 1 k.k. przedmiotem czynności wykonawczych ujętych w tym przepisie mogą być wyłącznie środki płatnicze, instrumenty finansowe, papiery wartościowe, wartości dewizowe, prawa majątkowe lub inne mienie ruchome lub nieruchomości pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego. Stosownie natomiast do art. 115 § 1 k.k. czynem zabronionym jest zachowanie o znamionach określonych w ustawie karnej. Ustawodawca wyraźnie więc wskazuje, że źródłem pochodzenia wartości majątkowych stanowiących "brudne pieniądze" ma być zachowanie realizujące znamiona konkretnego typu czynu zabronionego pod groźbą kary. Dla realizacji znamion przestępstwa z art. 299 § 1 k.k. nie jest więc wystarczające ustalenie, że określone wartości majątkowe pochodzą z jakiegokolwiek czynności bezprawnej czy też nieujawnionego lub "nielegalnego" źródła. Nie jest także wystarczające w tym zakresie ogólne wskazanie, że korzyść majątkowa pochodzi z działalności przestępczej, jakiegoś bliżej nieokreślonego czynu zabronionego, czy też pewnej grupy przestępstw (np. przestępstw przeciwko mieniu czy oszustw podatkowych), bez sprecyzowania, o jaki konkretnie typ przestępstwa chodzi. Znamię „korzyści związanych z popełnieniem czynu zabro-

nionego” musi być przy tym udowodnione w postępowaniu karnym w taki sam sposób, jak wszystkie pozostałe znamiona przestępstwa stypizowanego w art. 299 § 1 k.k., chociaż jednocześnie ustawodawca nie wymaga ustalenia przez sąd, aby czyn stanowiący źródło wartości majątkowych mających charakter „brudnych pieniędzy” spełniał wszystkie znamiona przestępstwa. Analiza uzasadnienia sądu meriti przekonuje jednak, że w istotnym tu zakresie nie poczynione zostały nawet te minimalne ustalenia, czego rezultatem był zresztą zacytowany wyżej opis czynów przypisanych wówczas oskarżonemu Markowi Ł. w wyroku tego sądu.

Kwestia ta stała się przedmiotem zarzutu apelacyjnego, w którym autor zwykłego środka odwoławczego, podnosząc obrazę m.in. art. 424 § 1 k.p.k., wskazał na zaniechanie wyjaśnienia przez Sąd pierwszej instancji podstaw prawnych wyroku w odniesieniu do przypisanych wszystkim oskarżonym czynów oraz zaniechanie stosownej subsumcji ustalonych aspektów zachowania każdego z nich pod ustawowe znamiona ostatecznie przypisanych im przestępstw, rozwijając tę myśl na s. 9 i 10 uzasadnienia apelacji, w szczególności w kontekście możliwości zakwalifikowania działań poszczególnych oskarżonych (Marka Ł. i Adama S.) pod przepis art. 299 § 1 k.k.

Rozpoznając wniesiony środek zaskarżenia, Sąd Apelacyjny w B., dostrzegając oczywiste mankamenty uzasadnienia Sądu pierwszej instancji, uznał, że nie dyskwalifikują one poddanego kontroli odwoławczej rozstrzygnięcia, bowiem obrońca nie wykazał wpływu stwierdzonego uchybienia na treść orzeczenia, a tylko wówczas, gdy taki wpływ zostanie stwierdzony, za skuteczny może zostać uznany zarzut oparty o przepis art. 438 pkt 2 k.p.k. Podjął przy tym sąd instancji ad quem wysiłek wykazania braku tego wpływu, w rzeczywistości w znacznej mierze zastępując Sąd Okręgowy w O. w omówieniu szeregu tych kwestii, które wprost w części motywacyjnej orzeczenia sądu meriti nie doczekały się rzeczowej analizy. Nie kwestionując poprawności in concreto tego rodzaju postąpienia przez Sąd drugiej instancji zauważyć należy, że o ile w odniesieniu do większości zarzutów apelacyjnych zabieg taki uznany mógłby być za skuteczny, o tyle w aspekcie znamion występku z art. 299 § 1 k.k. wniosku takiego nie da się wyprowadzić. Zwrócił na to słusznie uwagę w toku rozprawy kasacyjnej prokurator Prokuratury Generalnej wskazując, że zawarte na s. 25 uzasadnienia Sądu odwoławczego rozważania nie równoważą braków jakich w swojej motywacji dopuścił się sąd a quo.

W tym więc zakresie orzeczenie Sądu pierwszej instancji nie poddawało się de facto kontroli apelacyjnej, natomiast poczynione co do tej problematyki rozważania Sądu Apelacyjnego nie mogą zostać uznane za spełniające wymagania art. 457 § 3 k.p.k. Niewątpliwe w związku z tym jest i to, że ten właśnie zarzut zawarty w zwykłym środku odwoławczym nie doczekał się rozpoznania spełniającego wymóg określony w art. 433 § 2 k.p.k., co jest o tyle oczywiste, że przy mankamentach rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w O. skuteczne odparcie twierdzenia apelującego o mającej wpływ na treść orzeczenia obrazie prawa procesowego, a konsekwencji tego również materialnego (przy odczytaniu tego zarzutu przez pryzmat art. 118 § 1 k.p.k.), było w praktyce niemożliwe. Utrzymanie w związku z tym w mocy dotkniętego taką wadą orzeczenia spowodowało, że uchybienie to przeniknęło do orzeczenia Sądu drugiej instancji.

Stwierdzony stan rzecz, skutkować musiał wydaniem orzeczenia kasatoryjnego, jako że ujawnione naruszenia prawa było zarówno rażące, jak i mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. To bowiem występki „prania brudnych pieniędzy” stał się podstawą skazania Marka Ł. za czyn przypisany mu w pkt 9 wyroku Sądu Okręgowego w O., zaś po korekcie dokonanej przez Sąd Apelacyjny za czyny wskazane w pkt 2 lit. c tiret jeden i dwa jego orzeczenia, a jednocześnie pozostawał w bezpośrednim związku z pozostałymi przypisanymi mu czynami, w szczególności przynależnością do zorganizowanej grupy przestępczej (art. 258 § 1 k.k.). Jednocześnie konieczne było uchylenie w powyższym zakresie nie tylko orzeczenia Sądu drugiej instancji, lecz również wyroku są-

Z uzasadnienia:

„Abstrahując od drobnych niedociągnięć popełnionych przez skarżącego przy redagowaniu zarzutu kasacyjnego, należało stwierdzić, że zasadniczym tezom prokuratora nie sposób odmówić racji. Niedostatki części motywacyjnej zaskarżonego wyroku w zakresie wyjaśniania powodów uwolnienia Grzegorza P. i Andrzeja N. od winy, polegające przede wszystkim na pominięciu milczeniem tych faktów i dowodów, które przemawiały za koncepcją lansowaną przez oskarżyciela publicznego, uprawniały Sąd Najwyższy do konstatacji, że uszły one uwagi sądu odwoławczego i w ogóle nie stały się przedmiotem jego rozważań.

Analizując uzasadnienie wyroku sądu ad quem w części dotyczącej uniewinnienia Andrzeja N., trudno oprzeć się wrażeniu, że sąd ten nie zmierzył się z bodaj najpoważniejszym argumentem przemawiającym za trafnością pierwszoinstancyjnego orzeczenia. W ocenianym wypadku nie tyle wszak chodziło o to, że Marcin N. jest synem oskarżonego i to cierpiącym na astmę, ale o to, że oskarżony lekarz receptę nr (...) z 25 lutego 2002 r. przekazał osobie trzeciej, to jest Ireneuszowi S., a ten przedłożył ją w aptece G. w R., która uzyskała kwotę refundowaną w wysokości 7244,76 zł. Okoliczności te, podobnie zresztą jak i fakt, iż zaordynowany lek nie był przeznaczony dla syna oskarżonego, powinny były stać się obiektem wnikliwych i wszechstronnych dociekań sądu odwoławczego.

Nie wytrzymuje krytyki pogląd sądu drugiej instancji, jakoby zmiana opisu czynu przez zaznaczenie, że Andrzej N. wystawił receptę dla swojego syna, był w konkretnym układzie procesowym niedopuszczalna. Korektura taka nie pogarszałaby przecież w jakimkolwiek stopniu sytuacji prawnej oskarżonego, a zatem nie miało tu nic do rzeczy wywiezienie przez prokuratora apelacji wprowadzić na niekorzyść oskarżonego, ale jedynie w zakresie odnoszącym się do wymiaru kary. Innymi słowy, zakaz reformationis in peius z art. 434 § 1 k.p.k. nie wchodził w komentowanej sytuacji w rachubę. Nie wytłumaczył również sąd odwoławczy, dlaczego uważał, że w razie omawianej zmiany „zdekompletowaniu ulegają znamiona czynu” i niemożliwym byłoby przypisanie Andrzejowi N. sprawstwa występkę z art. 271 § 1 k.k.

Nieco inaczej Sąd Okręgowy w R. uzasadnił orzeczenie uniewinniające zapadłe w stosunku do Grzegorza P., choć argumentacja w tym zakresie również wzbudziła zasadniczej natury zastrzeżenia. Sąd ten nie tylko ani słowem nie odniósł się do zeznań Mariana N., Władysława A. i Janiny S., którzy zaprzeczyli, aby leczyli się w oskarżonego oraz aby wiedzieli o wystawieniu na ich dane osobowe recept i ich realizacji w aptece, ale nade wszystko nie udzielił odpowiedzi na mające kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy pytanie: co stało Grzegorzowi P. na przeszkodzie, nawet w nagłych wypadkach, wpisaniu na receptach właściwych imion i nazwisk pacjentów, którym leki były niezbędne?

Sugestia zawarta w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że wystawienie przez Grzegorza P. trzech recept o nieprawdziwej treści „nie posiadało znaczenia prawnego”, jawiła się jako ewidentnie chybiona. Co należy zrozumieć pod pojęciem „znaczenia prawnego”, o którym mowa w art. 271 § 1 k.k., ustawa karna wprawdzie nie wyjaśnia, niemniej wolno przyjąć, że chodzi tu o faktyczną doniosłość prawną poświadczenia nieprawdy, rozpatrywaną obiektywnie w oparciu o indywidualne okoliczności sprawy (zob. R. Zawłocki [w:] Kodeks karny – część szczególna pod red. A. Wąska, tom II, Warszawa 2005, s. 660). Bez wątplenia za okoliczności mające znaczenie prawne należy uznać takie, z których mogą wypływać określone następstwa prawne, a więc nabycie czy utrata uprawnień bądź też nałożenie obowiązków czy zwolnienie z nich. Skoro wystawienie przez lekarza medycyny recepty na lek objęty refundacją za strony Narodowego Funduszu Zdrowia rodzi dla poszczególnych podmiotów określone uprawnienia (pacjent uzyskuje prawo do

Wniesienie zażalenia od orzeczenia odmawiającego wyznaczenia adwokata lub radcy prawnego z urzędu w celu sporządzenia kasacji, od którego ów środek odwoławczy w ogóle nie służy (art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k.), nie wywołuje skutków procesowych, w szczególności nie zobowiązuje organu sądowego do wydania zarządzenia w trybie art. 429 § 1 k.p.k.; wystarczająca jest tu reakcja o charakterze administracyjno-porządkowym.

Z uzasadnienia:

„Uprawniony organ sądowy pismem z 16 stycznia 2013 r. poinformował Sławomira J., że ustanowiony obrońca z urzędu nie stwierdził podstaw do wniesienia kasacji od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego. Skazany wystąpił wówczas z żądaniem wyznaczenia mu innego obrońcy z urzędu w celu sporządzenia kasacji. Wniosek ten, zarządzeniem z 28 lutego 2013 r. (powinno tu jednak zapaść postanowienie), nie został uwzględniony, co skazanemu dało asumpt do złożenia na nie zażalenia. Właściwy organ sądu odwoławczego odmówił w dniu 26 marca 2013 r. przyjęcia wskazanego środka odwoławczego, zaznaczając, że jest on niedopuszczalny. I ta decyzja spotkała się z krytyką skazanego w piśmie zatytułowanym „zażalenie”, które zostało przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rozpoznanie przyjętego i przedstawionego Sądowi Najwyższemu zażalenia okazało się niedopuszczalne.

Przepis art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k. wyraźnie stanowi, że środek odwoławczy nie przysługuje na odmowę wyznaczenia adwokata lub radcy prawnego w celu sporządzenia kasacji. Ustawodawca posłużył się tu zwrotem „nie przysługuje”, a więc takim samym jak w art. 426 § 1 k.p.k., w którym powiada się, że od orzeczeń wydanych przez sąd odwoławczy na skutek odwołania „nie przysługuje” środek odwoławczy. W judykaturze od dawna przyjmuje się – i nie jest to w gruncie rzeczy kontestowane – że zacytowany termin ma jednoznaczną wymowę; stwierdza on, że w określonej sytuacji procesowej środek odwoławczy w ogóle nie służy. Takie podejście, rozróżniające pojęcie „nie przysługuje” od pojęcia „jest niedopuszczalny”, legło m. in. u podstaw zapatrywania prawnego, według którego wniesienie środka odwoławczego od orzeczenia sądu odwoławczego, wydanego na skutek odwołania, nie wywołuje żadnych skutków prawnych, w szczególności nie obliguje prezesa sądu do wydania zarządzenia o odmowie przyjęcia środka odwoławczego w trybie określonym w art. 426 § 1 k.p.k. (zob. postanowienia SN: z 22 marca 2000 r., V KZ 23/00, OSNKW 2000, z. 5-6, poz. 52; z 24 lutego 2010 r., III KZ 18/10, R-OSNKW 2010, poz. 418).

Respektując ważną regułę wykładni językowej, że tym samym zwrotom nie należy nadawać różnych znaczeń (zakaz interpretacji homonimicznej), trzeba stwierdzić: wniesienie zażalenia od orzeczenia odmawiającego wyznaczenia adwokata lub radcy prawnego z urzędu w celu sporządzenia kasacji, od którego ów środek odwoławczy w ogóle nie służy (art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k.), nie wywołuje skutków procesowych, w szczególności nie zobowiązuje organu sądowego do wydania zarządzenia w trybie art. 429 § 1 k.p.k.; wystarczająca jest tu reakcja o charakterze administracyjno-porządkowym.

Ani racje systemowe, ani tym bardziej względy celowościowe nie sprzeciwiają się przedstawionemu punktowi widzenia. Przeciwnie, silnie go wspierają. Odmienne zapatrywanie, zakładające uruchamianie nieprzewidzianego w ustawie trybu kontroli odwoławczej, tylko pozornie sprzyja interesom uczestników procesu, a w rzeczywistości jest rozwiązaniem fasadowym, w jakimś sensie sprzyjającym nadużywaniu prawa i wywołującym w społeczeństwie opinie o koncentrowaniu się sądów na kwestiach ewidentnie ubocznych, aby nie powiedzieć bagatelnych. Odwołując się do domniemania racjonalności prawodawcy,

2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego

2.1. Wyroki i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego

(źródło: www.trybunal.gov.pl)

2.1.1. Brak możliwości złożenia zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego oddalające wniosek o wznowienie postępowania (SK 23/10)

Kwestionowany przepis kodeksu postępowania karnego nie jest niezgodny z konstytucją.

11 czerwca 2013 r. o godz. 8.30 Trybunał Konstytucyjny rozpoznał skargę konstytucyjną K. H. dotyczącą braku możliwości złożenia zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego oddalające wniosek o wznowienie postępowania.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 547 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego nie jest niezgodny z art. 78 w związku z art. 32 ust. 1 konstytucji.

Kwestionowany przepis stanowi, że na postanowienie oddalające wniosek lub pozostawiające go bez rozpoznania przysługuje zażalenie, chyba że orzekł o tym sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy. Skarżąca kwestionowała powyższą regulację w zakresie, w jakim nie przewiduje zażalenia od postanowienia oddalającego wniosek o wznowienie postępowania lub pozostawiającego go bez rozpoznania wydanego przez sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy.

Skarżąca zarzuciła niezgodność art. 547 § 1 k.p.k. z art. 78 i art. 32 ust. 1 konstytucji. Trybunał przyjmuje w swoim orzecznictwie, że art. 32 konstytucji nie może stanowić samodzielnego wzorca kontroli konstytucyjnej w procedurze zainicjowanej skargą konstytucyjną, a naruszenie zasady równości musi zostać powiązane z konstytucyjnym prawem podmiotowym. Pomimo więc wskazania art. 32 ust. 1 konstytucji jako samodzielnego wzorca kontroli, Trybunał przyjął, że skarżąca w istocie wiąże naruszenie zasady równości z prawem do zaskarżania decyzji i orzeczeń wydanych w pierwszej instancji. Art. 32 ust. 1 konstytucji może być więc "związkowym" wzorcem kontroli z art. 78 konstytucji.

Art. 78 konstytucji statuuje prawo stron do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji. Zagadnieniem, które musiał więc rozstrzygnąć Trybunał było to, czy postanowienie wydane na podstawie art. 547 § 1 k.p.k. przez sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy jest orzeczeniem wydanym w pierwszej instancji.

Zgodnie z przeważającym w orzecznictwie Trybunału poglądem sądem pierwszej instancji jest ten, przed którym rozpoczyna się postępowanie mające doprowadzić do rozstrzygnięcia sporu prawnego istniejącego między stronami. Instancyjność związana jest bowiem z oceną procesu decyzyjnego, który legł u podstaw pierwszego rozstrzygnięcia w sprawie, a nie jedynie z oceną faktów lub rozstrzygnięciem kwestii incydentalnych.

Trybunał przyjął, że postanowienie wydane na podstawie art. 547 § 1 k.p.k. przez sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy nie jest orzeczeniem wydanym w pierwszej instancji. Przemawiał za tym argument, że postępowanie z wniosku o wznowienie postępowania, prowadzone przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym na podstawie art. 547 § 1 k.p.k., nie jest postępowaniem prowadzonym przed sądem, przed którym rozpoczyna się postępowanie kończące się rozstrzygnięciem co do istoty sprawy. Sam fakt podejmowania po raz pierwszy przez sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy decyzji co do wznowienia postępowania nie oznacza, że jest to rozstrzygnięcie pierwszoinstancyjne. Sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy, orzekając w kwestii wznowienia postępowania karnego, nie rozpoczyna postępowania, w wyniku którego ma zostać wydane rozstrzygnięcie co do istoty sprawy. Istotą sprawy jest bowiem kwestia odpowiedzialności karnej

oskarżonego. Sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy orzekając w przedmiocie wznowienia postępowania nie odnosi się w ogóle do istoty sprawy, a jedynie bada, czy istnieją podstawy do wznowienia postępowania.

Dlatego Trybunał stwierdził, że art. 78 konstytucji nie jest adekwatnym wzorcem kontroli konstytucyjnej art. 547 § 1 k.p.k. Nieadekwatność art. 78 konstytucji jako wzorca kontroli konstytucyjności wykluczyło także możliwość kontroli zaskarżonego przepisu z art. 32 ust. 1 konstytucji.;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2. Wokanda Trybunału Konstytucyjnego

(źródło: www.trybunal.gov.pl)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.1. Podstawa uchylenia prawomocnego mandatu karnego (K 23/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 101 § 1 zdanie 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia w zakresie, w jakim nie przewiduje jako podstawy uchylenia prawomocnego mandatu karnego sytuacji, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją RP, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego stanowiącego podstawę ukarania za wykroczenie w postępowaniu mandatowym - z art. 190 ust. 4 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.2. Prawo zatrzymanego do odmowy złożenia oświadczeń; obowiązek poinformowania zatrzymanego o takim prawie (K 19/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 244 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego - w zakresie, w jakim nie przewiduje prawa zatrzymanego do odmowy złożenia oświadczeń i obowiązku poinformowania zatrzymanego o takim prawie - z art. 42 ust. 2 i art. 42 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.3. Imprezy masowe; odpowiedzialność karna za niezastosowanie się do polecenia wydanego na podstawie regulaminu obiektu (terenu) lub regulaminu imprezy masowej (K 17/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 2009 roku o bezpieczeństwie imprez masowych w części zawierającej słowa: "regulaminu obiektu (terenu) lub regulaminu imprezy masowej" - z art. 41 ust. 1, art. 42 ust. 1, art. 32 ust. 1, art. 87 ust. 1 i art. 2 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.4. Prawo autorskie (K 15/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 115 ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.5. Obligatoryjna zamiana grzywny na zastępczą karę aresztu (K 9/13)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności przepisu art. 25 § 2 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń przez to, że ustanawia obligatoryjną zamianę grzywny na zastępczą karę aresztu - z art. 10 w związku z art. 173 i w związku z art. 175 ust. 1 oraz w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.6. Dopuszczenie zawieszenia postępowania karnego w celu oczekiwania na prejudycjalność orzeczenia innego sądu (P 20/13)

Sąd Okręgowy w Warszawie wystąpił z pytaniem: czy art. 22 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego jest zgodny z art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP w zakresie w jakim nie dopuszcza zawieszenia postępowania karnego w celu oczekiwania na prejudycjalność orzeczenia innego sądu;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.7. Wysokość grzywien za wykroczenia (U 4/13)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie:

1) przepisów Załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 roku w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń:

a) Tabeli A-z art. 33 w związku z art. 34, art. 51 § 1 i § 2, art. 64 § 1, art. 65 § 1 i § 2, art. 67 § 1, art. 77, art. 78, art. 81, art. 82 § 1 - 5, art. 117, art. 140, art. 141 oraz art. 145 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń, w związku z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w związku z art. 178, art. 179 pkt 2, art. 181, art. 183, art. 184 ust. 3, art. 187 oraz art. 188 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku - Prawo geologiczne i górnicze, w związku z art. 431 ust. 1 oraz art. 45 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, jak również w związku z art. 96 § 1, a także z art. 95 § 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, a przez to również z art. 92 ust. 1 oraz z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

b) Tabeli B - z art. 33 w związku z art. 34, art. 84, art. 85 § 1, art. 86 § 1 i § 2, art. 88, art. 90, art. 91, art. 92 § 1, art. 92a, art. 94 § 1, art. 95, art. 96 § 1 pkt 2 oraz pkt 4 i pkt 5, art. 97, art. 100 pkt 2 i pkt 4, art. 101 i art. 102 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń oraz w związku z art. 96 § 1, a także z art. 95 § 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, a przez to również z art. 92 ust. 1 oraz z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

c) Tabeli C - z art. 33 w związku z art. 34 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń w związku z art. 92 ust. 1 i ust. 2 oraz Załącznikiem Nr 1 do ustawy z dnia 6 września 2001 roku o transporcie drogowym, w związku z art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o systemie tachografów cyfrowych oraz w związku z art. 96 § 1 i § la pkt 2, a także z art. 95 § 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, a przez to również z art. 92 ust. 1 oraz z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

2) rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów, o którym mowa w pkt 1 - z art. 33 w związku z art. 34, art. 51 § 1 i § 2, art. 64 § 1, art. 65 § 1 i § 2, art. 67 § 1, art. 77, art. 78, art. 81, art. 82 § 1 - 5, art. 84, art. 85 § 1, art. 86 § 1 i § 2, art. 88, art. 90 art. 91, art. 92 § 1, art. 92a, art. 94 § 1, art. 95, art. 96 § 1 pkt 2 oraz pkt 4 i pkt 5,

art. 97, art. 100 pkt 2 i pkt 4, art. 101, art. 102, art. 117, art. 140, art. 141 oraz art. 145 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń, w związku z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

2.2.17. Prawo przewozowe; penalizacja zachowania podróżnego, który w czasie kontroli biletów nie pozostał w miejscu przeprowadzenia kontroli do czasu przybycia Policji lub innych organów porządkowych (K 16/12)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności przepisu art. 87b ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku - Prawo przewozowe w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym przez to, że:

- odnosi się do każdego kontrolowanego podróżnego, a nie tylko podróżnego, który w czasie kontroli dokumentów przewozu osób lub bagażu, mimo braku odpowiedniego dokumentu przewozu, odmawia zapłacenia należności i okazania dokumentu, umożliwiającego stwierdzenie jego tożsamości,

- nakazuje, pod groźbą kary, podróżnemu pozostanie w miejscu przeprowadzania kontroli albo w innym miejscu wskazanym przez przewoźnika lub organizatora publicznego transportu zbiorowego albo osobę przez niego upoważnioną do czasu przybycia funkcjonariusza Policji lub innych organów porządkowych, niezależnie od tego, czy podróżny swoim działaniem zmierza bezpośrednio do uniemożliwienia zatrzymania go przez funkcjonariusza Policji lub innych uprawnionych służb porządkowych,

z art. 31 ust. 3 w związku z art. 41 ust. 1 Konstytucji RP

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

2.2.18. Kontrola operacyjna (K 15/12 – połączona z K 28/12)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności:

1) art. 19 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji,

2) art. 9e ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej,

3) art. 36c ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 ze zmianami),

4) art. 31 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,

5) art. 31 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "a także innych ustawach i umowach międzynarodowych",

6) art. 31 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy, o której mowa w pkt 5, w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "oraz innych [przestępstw] niż wymienione w lit. a - f, godzących w bezpieczeństwo potencjału obronnego państwa, SZ RP oraz jednostek organizacyjnych MON, a także państw, które zapewniają wzajemność",

7) art. 31 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 9 ustawy, o której mowa w pkt 5

- z art. 2, art. 47, art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku;

o zbadanie zgodności:

1) art. 20c ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji w związku z art. 212 § 1 i § 2, art. 216 § 1 i § 2, art. 217 § 1, art. 221, art. 278 § 1 - 3 i § 5, art. 284 § 1 - 3, art. 288 § 1 i § 2 oraz art. 290 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, z art. 45, art. 46 ust. 1, art. 49 i art. 49a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku - Prawo prasowe, z art. 34 pkt 2, 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach bu-

dowlanych, art. 33 ustawy z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, art. 77 pkt 2, 2a i 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i w związku z art. 52 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku;

2) art. 10b ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej w związku z art. 212 § 1 i § 2, art. 216 § 1 i § 2, art. 217 § 1, art. 221, art. 278 § 1 - 3 i § 5, art. 284 § 1 - 3, art. 288 § 1 i § 2 oraz art. 290 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, z art. 45, art. 46 ust. 1, art. 49 i art. 49a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku - Prawo prasowe, z art. 34 pkt 2, 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych, art. 33 ustawy z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, art. 77 pkt 2, 2a i 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i w związku z art. 52 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

3) art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych w związku z art. 212 § 1 i § 2, art. 216 § 1 i § 2, art. 217 § 1, art. 221, art. 278 § 1 - 3 i § 5, art. 284 § 1 - 3, art. 288 § 1 i § 2 oraz art. 290 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, z art. 60 § 2 i § 3, art. 61 § 1, art. 62 § 1, § 3 i § 4, art. 80 § 1 i § 2, art. 93 § 2 i § 3, art. 95 § 1, art. 108 § 2 oraz art. 109 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy, z art. 45, art. 46 ust. 1, art. 49 i art. 49a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku - Prawo prasowe, z art. 34 pkt 2, 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych, art. 33 ustawy z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, art. 77 pkt 2, 2a i 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i w związku z art. 52 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

4) art. 36b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o kontroli skarbowej w związku z art. 60 § 2 i § 3, art. 61 § 1, art. 62 § 1, § 3 i § 4, art. 80 § 1 i § 2, art. 93 § 2 i § 3, art. 95 § 1, art. 108 § 2 oraz art. 109 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

5) art. 36b ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o kontroli skarbowej, w związku z art. 85 § 4, art. 86 § 4, art. 87 § 4, art. 88 § 3, art. 89 § 3, art. 90 § 3, art. 91 § 4, art. 92 § 3, art. 94 § 3, art. 95 § 2 i art. 96 § 1 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy oraz w związku z art. 100 ust. 1 i art. 101 ust. 1 ustawy z dnia 19 marca 2004 roku - Prawo celne - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 28 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 24 maja 2002 roku o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu - w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu "i innych przestępstw godzących w bezpieczeństwo państwa" - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 28 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz c, jak również pkt 5 ustawy, o której mowa w pkt 6 - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 32 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709 ze zmianami) - w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "a także innych ustawach i umowach międzynarodowych" - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 32 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy, o której mowa w pkt 8 - w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "oraz innych [przestępstw - w:] niż wymienione w lit. a - f, godzących w bezpieczeństwo potencjału obronnego państwa, SZ RP oraz jednostek organizacyjnych MON, a także państw, które zapewniają wzajemność" - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 32 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 9 ustawy, o której mowa w pkt 8 - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

1) art. 75 § 1a kodeksu karnego jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji RP,

2) art. 75 § 1a kodeksu karnego jest zgodny z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP w związku z art. 42 ust. 3 Konstytucji RP i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP i art. 2 Konstytucji RP,

3) art. 75 § 1a kodeksu karnego z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP i w związku z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.21. Brak regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego; brak ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności (P 31/12)

Sąd Okręgowy w Gliwicach wystąpił z pytaniem: czy art. 80 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie niezawierającym regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego i ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do tejże odpowiedzialności, oraz art. 19 i art. 21 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów w zakresie, w jakim do postępowania w przedmiocie odpowiedzialności karnej nie nakazują stosowania odpowiednio przepisu art. 80 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych w postępowaniu lustracyjnym - są zgodne z art. 2, art. 7 i art. 181 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.22. Obowiązek złożenia oświadczenia lustracyjnego przez osobę, wobec której toczy się wszczęte wcześniej postępowanie lustracyjne (P 30/12)

Sąd Okręgowy w Gliwicach wystąpił z pytaniem: czy art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 roku o zmianie ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów w zakresie, w jakim nakłada obowiązek złożenia oświadczenia lustracyjnego na osobę, wobec której toczy się wszczęte wcześniej postępowanie lustracyjne i nie przewiduje prawa tej osoby do odmowy złożenia takiego oświadczenia -jest zgodny z art. 2, art. 7, art. 31 ust. 3 i art. 42 ust. 2 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.23. Wolność słowa; wolność badań naukowych; nieprecyzyjność zwrotów „nawołuje do nienawiści” oraz „inny totalitarny ustrój państwa” (SK 65/12)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 256 Kodeksu karnego z:
 1) art. 42 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji RP w zakresie, w jakim operuje nieprecyzyjnymi zwrotami "nawołuje do nienawiści" oraz "inny totalitarny ustrój państwa";
 2) art. 54 ust. 1 i art. 73 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji RP, ponieważ operowanie przez ustawodawcę określeniami „nawołuje do nienawiści” oraz „inny totalitarny ustrój państwa” nie daje gwarancji jasnego i precyzyjnego określenia zakresu tego przepisu, stwarzając niebezpieczeństwo dla wolności słowa oraz wolności badań naukowych;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

z art. 45 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP i z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.29. Określenie katalogu zbieranych danych o jednostce za pomocą środków technicznych w działaniach operacyjnych; zasady niszczenia pozyskanych danych (K 23/11 – połączona z K 34/11 i K 21/12)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności:

1. art. 19 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
  2. art. 9e ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej;
  3. art. 36c ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej;
  4. art. 31 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych;
  5. art. 27 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu;
  6. art. 17 ust. 5 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym;
  7. art. 31 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego
- z art. 2 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

o zbadanie zgodności:

1) art. 20c ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, art. 10b ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, art. 36b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego z art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

2) art. 36b ust. 5 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, art. 28 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 18 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, art. 32 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego w zakresie w jakim, przepisy te zezwalając na pozyskiwanie danych, o których mowa w art. 180c i art. 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne nie przewidują zniszczenia tych spośród pozyskanych danych, które nie zawierają informacji mających znaczenie dla prowadzonego postępowania z art. 51 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

o zbadanie zgodności:

- 1) art. 75d ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o Służbie Celnej z art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;
- 2) art. 75d ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1 z art. 51 ust. 4 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

3. Zmiany w prawie

(opr. dr Anna Błachnio-Parzych, członek Biura Studiów i Analiz SN)

Zmiany wchodzące w życie w maju i czerwcu 2013 r.

Zmiany wchodzące w życie w czerwcu i lipcu 2013 r.

- **W dniu 5 czerwca 2013 r.** – wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 maja 2012 r., sygn. akt K 10/11 (Dz.U. 2012 poz. 627) oraz ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. 2013 poz. 628)

Na mocy tego wyroku utraciły moc obowiązującą m.in. art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, jako niezgodne z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Z kolei nadmieniona ustawa wprowadziła zmiany w wymienionych wyżej ustawach, Kodeksie postępowania karnego (art. 214 § 2, 256 kpk), Kodeksie karnym wykonawczym oraz innych ustawach. Zmiany te były konsekwencją utraty mocy obowiązującej określonych przepisów tych ustaw.

Pełny tekst: <http://dziennikustaw.gov.pl/DU/2012/627/1>
<http://dziennikustaw.gov.pl/DU/2013/628/1>

- **W dniu 23 lipca 2013 r.** – ustawa z dnia 22 marca 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2013 poz. 480)

Ustawa znowelizowała art. 306 i 330 § 2 kpk. Pierwszy z nich dotyczy podmiotów uprawnionych do wniesienia zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa oraz postanowienia o umorzeniu śledztwa. Drugi natomiast odnosi się do podstawy uprawnienia pokrzywdzonego do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia.

Pełny tekst: <http://dziennikustaw.gov.pl/DU/2013/480/1>

5. Informacja międzynarodowa

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

5.1. Rada Europy

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

5.1.1. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

6. Przegląd książek i czasopism

(opr. dr Anna Błachnio-Parzych, członek Biura Studiów i Analiz SN)

6.1. Przegląd książek

S. Jaworski, *Metodyka pracy adwokata w sprawach karnych.*, C.H. Beck 2013;

T. Oczkowski, *Nadużycie zaufania w prowadzeniu cudzych spraw majątkowych. Prawnokarne oceny i konsekwencje*, Wolters Kluwer 2013;

A. Ornowska, *Kara ograniczenia wolności*, Wolters Kluwer 2013;

M. Wysoczyńska, *Utrudnianie postępowania karnego. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki*, C.H. Beck 2013;

6.2. Przegląd czasopism

Europejski Przegląd Sądowy 2013 nr 6

- A. Błachnio-Parzych, I. Seredyńska, Wykorzystywanie informacji poufnej i manipulacja na rynku – nowe przepisy Komisji Europejskiej przeciwdziałające nadużyciom na rynku;

Monitor Prawa Bankowego 2013 nr 6

- P. Ochman, Przeprowadzenie nielegalnego prowadzenia działalności bankowej (art. 171 ust. 1 prawa bankowego z 1997 r.) – cz. I;

Orzecznictwo Sądów Polskich 2013 nr 6

- R. Kmieciak, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2012 r., V KK 167/12;
- A. Woźniak, Glosa do uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., I KZP 18/11;

Państwo i Prawo 2013 z. 7

- D. Stachurski, Definicja pokrzywdzonego w polskim prawie karnym procesowym a pojęcie dobra prawnego;
- R. Kmieciak, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 15 II 2012, II KK 201/11;

Paragraf na drodze 2013 nr 5

- K. Mamak, Czy można odpowiadać za przewożenie niebezpiecznych narzędzi w samochodzie? Rozważania na gruncie art. 50a Kodeksu wykroczeń;
- D. Mieczkowska, Odpowiedzialność karna sprawcy wypadku komunikacyjnego przy zbiegnięciu z miejsca zdarzenia. Przegląd doktryny i orzecznictwa;
- D. Zając, Dysproporcja społecznej szkodliwości czynów opisanych w art. 178a Kodeksu karnego. Analiza statystyk Komendy Głównej Policji;
- W. Kotowski, Bezzasadny wniosek kasacyjny;
- L.K. Paprzycki, Początek manewru wyprzedzania;

Prokuratura i Prawo 2013 nr 6

- R.A. Stefański, Skuteczność przedstawienia zarzutów;
- J. Sawicki, Znaczenie czynnego żalu w prawie karnym skarbowym;
- K. Banasik, Skutek bliższy i dalszy czynu a przedawnienie karalności;
- M. Derlatka, Aktywność seksualna małoletnich a prawo karne;
- M. Leciak, Odpowiedzialność za prowadzenie obiektu wodnego w stanie nietrzeźwości lub po użyciu środków odurzających;
- K. Witkowska, Pozycja prokuratora w postępowaniu przygotowawczym;
- A. Gałęska-Śliwka, Ocena kompetencji laboratoriów genetyki sądowej;
- P. Karlik, Potrzeba zmian mediacji w prawach karnych;
- S. Kudrelek, Postępowanie zabezpieczające w postępowaniu karnym;
- J. Kulesza, Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 5 grudnia 2011 r., II AKa 229/11 (dot. sytuacji zagrażającej życiu);

Przeгляд Sądowy 2013 nr 6

- K. Siwek, O pojęciu „istotne okoliczności przestępstwa”;
- P. Gensikowski, Oddalenie powództwa w procesie cywilnym a orzeczenie karnoprawnego obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;
- W. Wolski, Dochodzenie odszkodowania lub zadośćuczynienia w związku z zastosowaniem środka zabezpieczającego. Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2012 r. (V KK 354/11);